

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 12/2020 z 26. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia „*práva na spravodlivý proces*“ uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 12/2020 z 26. novembra 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie pred ústavným súdom z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov.

II.

Argumentácia sťažovateľky

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu uvádza, že „*odmietnutie dovolania Najvyšším súdom SR považujem za nesprávne a mám za to, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia mojej žaloby. Nebolo to len moje tvrdenie, že som celé obdobie od roku 2006 – 2009 pracovala v ČR, ale boli predložené aj dôkazy... Nebola som nikdy vypočutá*

súdom, čo je moje právo vyjadriť sa ku všetkým predloženým dôkazom a tiež zdôvodniť podanie žaloby. Keďže mi právo na vypočutie nebolo umožnené, považujem to, za porušenie práva na spravodlivý proces.“. Podľa názoru sťažovateľky v súdnom konaní predložila dôkazy o tom, že v období od roku 2006 do roku 2009 pracovala v Českej republike, kde aj odvádzala poistné. V roku 2008 sa dozvedela o tom, že bola podvodne prepoistená neznámou osobou do [REDAKOVANÉ]. (ďalej len „zdravotná poisťovňa“). Následne sa v zdravotnej poisťovni opakovane, avšak neúspešne dožadovala zrušenia tohto poistného vzťahu. Aj napriek skutočnosti, že sa snažila preukázať, že jej prepoistenie bolo podvodné (sfalšovaný podpis) a platila poistenie v inom členskom štáte Európskej únie, začala zdravotná poisťovňa proti nej exekúciu a domáha sa nezaplateného poistného.

3. Vychádzajúc z uvedeného, je sťažovateľka presvedčená o tom, že zdravotná poisťovňa sa dopustila podvodu a porušenia zákona, čo spadá do právomoci súdu, a preto žiada, aby „Ústavný súd rozhodol, že [REDAKOVANÉ] sa dopustila podvodu a porušenia zákona a žiadam, aby som mala možnosť vypovedať pred Ústavným súdom a tak sa dôslednejšie vyjadriť k celej veci a aj preto, že [REDAKOVANÉ] to odmietla.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej „práva na spravodlivý proces“ napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol jej dovolanie, pretože vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia jej žaloby.

5. V danom prípade sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie „práva na spravodlivý proces“, čím len slovne vyjadrila právo, ktoré malo byť porušené, bez označenia ustanovenia, ktorým je právo (ktoré malo byť porušené) zaručené. Vo vzťahu k namietanému porušeniu „práva na spravodlivý proces“ teda ústavný súd vychádzal z obsahu ústavnej sťažnosti a zo svojej konštantnej judikatúry, a preto posudzoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

6. Pre potreby predbežného prejednávania ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že napadnutým uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. januára 2021, najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

7. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľky a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľky nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd

mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

8. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak okrem iného je daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

9. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť (I. ÚS 60/2019).

10. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

11. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd preto konštantne vo svojej judikatúre uvádza, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

12. Úloha ústavného súdu sa preto obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (IV. ÚS 287/04). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené

závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

13. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd na tomto mieste zároveň pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

14. Je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby obsahovala a poskytla ústavnému súdu konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu ňou označeného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ústavnoprávne relevantné odôvodnenie ústavnej sťažnosti), avšak vzhľadom na požiadavky kladené zákonodarcom na ustanovenie právneho zástupcu pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia, a to v rozsahu potrebnom na konštatovanie, či došlo k ich splneniu.

15. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu [predloženého Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) na základe žiadosti ústavného súdu, keďže sťažovateľka ho k ústavnej sťažnosti nepriložila] vyplýva, že okresný súd, ktorý rozhodoval vo veci sťažovateľky ako súd prvej inštancie, konanie na podklade žaloby podanej sťažovateľkou o určenie neplatnosti poisťného vzťahu so žalovanou zdravotnou poisťovňou zastavil s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“). Rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade konanie a rozhodovanie o spornom postupe zdravotnej poisťovne pri uzatváraní prihlášky na zdravotné poistenie, ako aj o povinnosti sťažovateľky ako poistenca platiť, resp. neplatiť zdravotné poistenie patrí do právomoci úradu. Uvedené potvrdil aj odvolací súd.

15.1. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila § 420 písm. f) CSP. Uviedla, že rozhodnutím odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť riadne uplatňovať právo na súde, pretože skúmanie pravosti podpisu na prihláške a určenie jej neplatnosti nespadá do právomoci úradu, keďže je pravdepodobné, že by vznikla potreba znaleckého dokazovania pribratím znalca z odboru písomznanectva, a preto rozhodovanie v predmetnej veci patrí do právomoci súdu. Sťažovateľka zároveň namietala, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

16. Najvyšší súd ako súd dovolací sa námietkami sťažovateľky (obdobnými tým, ktoré uviedla v ústavnej sťažnosti) zaoberal a, zrozumiteľne aplikujúc na danú vec sťažovateľky príslušnú právnu úpravu, dospel k jasne odôvodnenému záveru, že v predmetnom konaní absentuje právomoc súdu prejednávať uvedenú vec, ktorá je vymedzená v § 3 CSP, pretože verejné zdravotné poistenie je verejnoprávnym vzťahom medzi poistencom a zdravotnou poisťovňou, ktorý sa riadi režimom osobitných právnych predpisov, pričom problematika verejného zdravotného poistenia je v rámci právneho systému Slovenskej republiky zaradená do odvetvia práva verejného (s poukazom

na právomoc úradu v zmysle rozhodnutia skôr konajúcich súdov a na súvislosti so správnym súdnym konaním). Aj keď išlo o odmietnutie dovolania pre neprípustnosť, fakticky bol vykonaný vecný prieskum dovolaním napadnutého rozhodnutia z hľadiska ním použitej argumentácie, čo je pre ústavný súd rozhodujúce.

17. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj ustálený názor, podľa ktorého do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka na rozhodnutie v súlade s jeho skutkovým a právnym názorom, resp. právo na úspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania (napr. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľné a udržateľné.

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K sťažovateľkou podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

19. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľky nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2021

Libor Duľa
predseda senátu